

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 19ης Σεπτεμβρίου 2018 *

«Αίτηση αναιρέσεως – Κρατική ενίσχυση – Καθεστώς ενισχύσεων που τέθηκε σε ισχύ από τη Γαλλία – Απεριόριστη εγγύηση του Δημοσίου υπέρ του Institut Français du Pétrole (IFP) διά της μετατροπής του σε δημόσιο νομικό πρόσωπο βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα (EPIC) – Απόφαση με την οποία γίνεται δεκτό ότι το μέτρο εν μέρει δεν συνιστά κρατική ενίσχυση και εν μέρει συνιστά κρατική ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά, υπό την επιφύλαξη της τήρησης ορισμένων όρων – Έννοια του όρου “καθεστώς ενισχύσεων” – Τεκμήριο ύπαρξης πλεονεκτήματος – Βάρος και βαθμός απόδειξης»

Στην υπόθεση C-438/16 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 4 Αυγούστου 2016,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους B. Stromsky και D. Grespan,

αναιρεσείουσα,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι:

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον D. Colas και την J. Bousin,

IFP Énergies nouvelles, με έδρα το Rueil-Malmaison (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τους E. Morgan de Rivery και E. Lagathu, avocats,

προσφεύγουσες πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. da Cruz Vilaça, πρόεδρο τμήματος, A. Tizzano (εισηγητή), Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, A. Borg Barthet, M. Berger και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: V. Giacobbo-Peyronnel, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζητήσεως της 28ης Σεπτεμβρίου 2017,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 7ης Δεκεμβρίου 2017,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναίρεσως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 26ης Μαΐου 2016, Γαλλία και IFP Énergies nouvelles κατά Επιτροπής (T-479/11 και T-157/12, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2016:320), κατά το μέρος που με αυτήν το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε το άρθρο 1, παράγραφοι 3 έως 5, καθώς και τα άρθρα 2 έως 12 της απόφασης 2012/26/ΕΕ της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 2011, σχετικά με την κρατική ενίσχυση υπ' αριθ. C 35/08 (πρώην NN 11/08) που χορήγησε η Γαλλία στον δημόσιο οργανισμό «Institut français du pétrole» (ΕΕ 2012, L 14, σ. 1, στο εξής: επίμαχη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1999, L 83, σ. 1), ως ίσχυε κατά τον χρόνο των επίμαχων πραγματικών περιστατικών, είχε ως εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

- α) “ενίσχυση”: κάθε μέτρο το οποίο πληροί όλα τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο [107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ].

[...]

- γ) “νέα ενίσχυση”: κάθε ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι ατομικές ενισχύσεις, οι οποίες δεν αποτελούν υφιστάμενη ενίσχυση, καθώς και οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων·

- δ) “καθεστώς ενισχύσεων”: κάθε πράξη βάσει της οποίας, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω μέτρα εκτέλεσης, μπορούν να χορηγούνται ατομικές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις οι οποίες ορίζονται στην εν λόγω πράξη κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο και κάθε πράξη βάσει της οποίας μπορεί να χορηγείται ενίσχυση μη συνδεδεμένη με συγκεκριμένο σχέδιο σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις για αόριστο χρονικό διάστημα ή/και για απροσδιόριστο ποσό·

- ε) “ατομική ενίσχυση”: ενίσχυση η οποία δεν χορηγείται με βάση καθεστώς ενισχύσεων ή η οποία χορηγείται με βάση καθεστώς ενισχύσεων αλλά πρέπει να κοινοποιηθεί·

[...]».

- 3 Το σημείο 1.2 της ανακοίνωσης της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων [107] και [108 ΣΛΕΕ] στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ 2008, C 155, σ. 10, στο εξής: ανακοίνωση περί εγγυήσεων), με τίτλο «Είδη εγγυήσεων», έχει ως εξής:

«Στη συνθηδέστερη μορφή τους, οι εγγυήσεις συνδέονται με δάνειο ή άλλη οικονομική υποχρέωση που συνάπτεται μεταξύ ενός δανειολήπτη και ενός δανειοδότη. Μπορούν να παρέχονται ως μεμονωμένες εγγυήσεις ή στο πλαίσιο καθεστώτων εγγυήσεων.

Ωστόσο, μπορεί να υπάρχουν διάφορες μορφές εγγυήσεων, ανάλογα με τη νομική τους βάση, το είδος της καλυπτόμενης συναλλαγής, τη διάρκειά τους, κ.λπ. Χωρίς ο κατάλογος που ακολουθεί να είναι εξαντλητικός, διακρίνονται οι ακόλουθες μορφές εγγυήσεων:

[...]

- απεριόριστες εγγυήσεις σε αντιδιαστολή με τις εγγυήσεις που περιορίζονται ως προς το ποσό ή/και τη διάρκειά τους. Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ως ενίσχυση με τη μορφή εγγύησης τους ευνοϊκότερους όρους χρηματοδότησης που εξασφαλίζουν επιχειρήσεις των οποίων η νομική μορφή αποκλείει την πτώχευση ή άλλες διαδικασίες αφερεγγυότητας ή προβλέπει ρητώς την παροχή κρατικής εγγύησης ή την κάλυψη ζημιών από το κράτος. Το ίδιο ισχύει και όταν το κράτος αποκτά συμμετοχή σε επιχείρηση, εφόσον αναλαμβάνει απεριόριστη ευθύνη αντί της συνήθους περιορισμένης ευθύνης,

[...]».

- 4 Το σημείο 2.1 της ανακοίνωσης περί εγγυήσεων, το οποίο επιγράφεται «Γενικές παρατηρήσεις», έχει ως εξής:

«Σύμφωνα με το άρθρο [107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ], οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.

Τα γενικά αυτά κριτήρια ισχύουν και για τις εγγυήσεις. Όσον αφορά άλλες μορφές δυνητικών ενισχύσεων, οι εγγυήσεις που παρέχονται απευθείας από το δημόσιο, και συγκεκριμένα από κεντρικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, καθώς και οι εγγυήσεις που παρέχονται από κρατικούς πόρους ή από άλλους φορείς που ελέγχονται από το δημόσιο όπως επιχειρήσεις και για τις οποίες ευθύνεται το δημόσιο (3), δύνανται να συνιστούν κρατικές ενισχύσεις.

Για να αποφευχθούν τυχόν αμφιβολίες, θα πρέπει να διευκρινιστεί η έννοια των κρατικών πόρων όσον αφορά τις κρατικές εγγυήσεις. Το πλεονέκτημα μιας κρατικής εγγύησης είναι ότι ο κίνδυνος που συνδέεται με την εγγύηση αναλαμβάνεται από το δημόσιο. Κανονικά, για την ανάληψη αυτού του κινδύνου από το κράτος θα έπρεπε να προβλέπεται η καταβολή μιας ενδεδειγμένης προμήθειας εγγύησης. Όταν το κράτος δεν απαιτεί την καταβολή αυτής της προμήθειας, τότε όχι μόνο χορηγείται ένα πλεονέκτημα στην επιχείρηση, αλλά δαπανώνται και κρατικοί πόροι. Έτσι, ακόμη και σε περίπτωση που το δημόσιο δεν χρειαστεί ποτέ να καταβάλει πληρωμές στο πλαίσιο της εγγύησης, μπορεί εντούτοις να υπάρχει κρατική ενίσχυση βάσει του άρθρου [107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ]. Η ενίσχυση χορηγείται όταν παρέχεται η εγγύηση, και όχι όταν η εγγύηση καταπίπτει ή όταν πραγματοποιούνται οι πληρωμές σύμφωνα με τους όρους της εγγύησης. Η εκτίμηση του κατά πόσο μία εγγύηση συνιστά κρατική ενίσχυση, και, αν ναι, ο προσδιορισμός του ποσού της κρατικής ενίσχυσης, πρέπει να πραγματοποιείται κατά τη στιγμή που παρέχεται η εγγύηση.

[...]»

- 5 Το σημείο 2.2 της ανακοίνωσης περί εγγυήσεων, με τίτλο «Ενίσχυση στον δανειολήπτη», έχει ως εξής:

«Συνήθως, δικαιούχος της ενίσχυσης είναι ο δανειολήπτης. Όπως αναφέρεται στο σημείο 2.1, η ανάληψη κινδύνου θα πρέπει κανονικά να επιβραβεύεται με ενδεδειγμένη προμήθεια εγγύησης. Σε περίπτωση που ο δανειολήπτης δεν χρειάζεται να καταβάλει την προμήθεια, ή καταβάλλει χαμηλή προμήθεια, του παρέχονται πλεονεκτικοί όροι. Σε σύγκριση με μια κατάσταση χωρίς εγγύηση, η κρατική εγγύηση παρέχει τη δυνατότητα στον δανειολήπτη να εξασφαλίσει ευνοϊκότερους όρους χρηματοδότησης για ένα δάνειο από εκείνους που συνήθως ισχύουν στις κεφαλαιαγορές. Κατά κανόνα, χάρη στην κρατική εγγύηση, ο δανειολήπτης μπορεί να εξασφαλίσει χαμηλότερα επιτόκια ή/και να προσφέρει λιγότερες εξασφαλίσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο δανειολήπτης δεν θα μπορούσε, χωρίς την κρατική εγγύηση, να εξεύρει κάποιο χρηματοδοτικό οργανισμό διατεθειμένο να του χορηγήσει δάνειο με οποιουδήποτε όρους. [...]»

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίμαχη απόφαση

- 6 Ο IFP Énergies nouvelles (στο εξής: IFPEN), ο οποίος πριν από τις 13 Ιουλίου 2010 είχε την επωνυμία Institut français du pétrole, είναι γαλλικός δημόσιος οργανισμός στον οποίον έχει ανατεθεί, μεταξύ άλλων, η έρευνα και η ανάπτυξη στους τομείς της διεξαγωγής ερευνών για κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου και των τεχνολογιών διύλισης και πετροχημικών προϊόντων, η εκπαίδευση μηχανικών και τεχνικών και η ενημέρωση και τεκμηρίωση στους οικείους τομείς.
- 7 Μέχρι το 2006, ο IFPEN είχε τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, υπαγομένου, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, στον δημοσιονομικό έλεγχο της Γαλλικής Κυβέρνησης.
- 8 Δυνάμει του νόμου 2005-781, της 13ης Ιουλίου 2005, περί καθορισμού των κατευθύνσεων της ενεργειακής πολιτικής (JORF της 14ης Ιουλίου 2005, σ. 11570), ο IFPEN μετετράπη, από τις 6 Ιουλίου 2006, σε οργανισμό δημοσίου δικαίου βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα (στο εξής: EPIC).
- 9 Κατά το γαλλικό δίκαιο, οι EPIC διαθέτουν νομική προσωπικότητα, χωριστή από το Γαλλικό Δημόσιο, οικονομική αυτοτέλεια και ειδικές κατ' ανάθεση αρμοδιότητες, οι οποίες εν γένει περιλαμβάνουν την εκτέλεση μιας ή περισσότερων αποστολών παροχής δημόσιας υπηρεσίας. Ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οργανισμοί αυτοί δεν υπόκεινται στις κοινές διατάξεις που διέπουν τις διαδικασίες αφερεγγυότητας, δυνάμει της γενικής αρχής του ακατάσχετου των δημόσιων αγαθών.
- 10 Οι ιδιαιτερότητες του νομικού καθεστώτος των EPIC προσέλκυσαν την προσοχή της Επιτροπής, η οποία, με την απόφαση 2010/605/ΕΕ, της 26ης Ιανουαρίου 2010, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 56/07 (πρώην E 15/05) που χορήγησε η Γαλλία στην επιχείρηση la Poste (ΕΕ 2010, L 274, σ. 1, στο εξής: απόφαση «La Poste»), εξέτασε για πρώτη φορά το καθεστώς αυτό υπό το πρίσμα των κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συναφώς, αφού διαπίστωσε ότι, λόγω του νομικού καθεστώτος τους, οι EPIC απήλαυναν έμμεσης και απεριόριστης κρατικής εγγύησης, η Επιτροπή εκτίμησε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, η εγγύηση αυτή συνιστούσε κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθώς παρείχε στη La Poste τη δυνατότητα να επιτυγχάνει ευνοϊκότερους όρους χρηματοδότησης σε σχέση με αυτούς που θα εξασφάλιζε εάν είχε αξιολογηθεί αποκλειστικώς βάσει των θετικών στοιχείων της.
- 11 Στο πλαίσιο της διαδικασίας που κατέληξε στην έκδοση της απόφασης «La Poste», οι γαλλικές αρχές γνωστοποίησαν στην Επιτροπή, κατά τη διάρκεια του έτους 2006, τη μετατροπή του IFPEN από νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου σε EPIC. Η γνωστοποίηση αυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας που είχε κινηθεί το 2005 και αφορούσε την εξέταση, υπό το πρίσμα των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, μιας χρηματοδότησης του IFPEN από τις γαλλικές αρχές.
- 12 Η Επιτροπή αποφάσισε να διαχωρίσει τη διαδικασία εξέτασης του ζητήματος εάν η μετατροπή του IFPEN σε EPIC συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ από τη διαδικασία εξέτασης της δημόσιας χρηματοδότησης του IFPEN. Εν συνεχεία, στις 16 Ιουλίου 2008, η Επιτροπή περάτωσε, αφενός, την εξέταση της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγήθηκε στον IFPEN, εκδίδοντας την απόφαση 2009/157/ΕΚ, σχετικά με μέτρο ενίσχυσης που εφάρμοσε η Γαλλία υπέρ του ομίλου IFP [C 51/05 (πρώην NN 84/05)] (ΕΕ 2009, L 53, σ. 13). Αφετέρου, την ίδια ημέρα, με απόφαση που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (ΕΕ 2008, C 259, σ. 12), αποφάσισε να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας με αντικείμενο την απεριόριστη κρατική εγγύηση υπέρ του IFPEN και ζήτησε από τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.
- 13 Στις 29 Ιουνίου 2011 η Επιτροπή εξέδωσε την επίμαχη απόφαση.

- 14 Με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή εκτίμησε, πρώτον, βάσει συλλογιστικής ανάλογης προς εκείνη που είχε ακολουθήσει με την απόφαση «La Poste», ότι η μετατροπή του IFPEN σε EPIC είχε ως συνέπεια την παροχή στον οργανισμό αυτόν, από τις 6 Ιουλίου 2006, απεριόριστης και έμμεσης κρατικής εγγύησης.
- 15 Συναφώς, η Επιτροπή επισήμανε, κατ' ουσίαν, ότι οι ιδιαιτερότητες που συνδέονται με το καθεστώς των EPIC συνεπάγονται ότι το κράτος ενεργεί ως έσχατος εγγυητής για την εξόφληση των οφειλών του IFPEN. Υπάρχει, έτσι, συγχρόνως, πλεονέκτημα για τον οργανισμό αυτόν και απώλεια κρατικών πόρων, επειδή το κράτος δεν εισπράττει την αμοιβή που συνήθως καταβάλλεται για την παροχή εγγύησης. Επιπλέον, η εγγύηση συνεπάγεται κίνδυνο μελλοντικής χρήσης κρατικών πόρων, δεδομένου του ενδεχομένου να υποχρεωθεί το Δημόσιο να εξοφλήσει τις οφειλές του IFPEN.
- 16 Δεύτερον, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η απεριόριστη εγγύηση του κράτους που απορρέει από το καθεστώς του IFPEN ως EPIC συνιστά ενδεχομένως κρατική ενίσχυση, στο μέτρο που καλύπτει τις οικονομικές του δραστηριότητες. Για τον λόγο αυτόν, αποφάσισε να περιορίσει το πεδίο της εξέτασης του εάν υφίσταται κρατική ενίσχυση μόνο στις οικονομικές φύσεως δραστηριότητες του IFPEN.
- 17 Τρίτον, η Επιτροπή εξέτασε εάν η εν λόγω έμμεση και απεριόριστη εγγύηση παρέχει στον IFPEN επιλεκτικό πλεονέκτημα, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, όσον αφορά τις σχέσεις της με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, τους προμηθευτές και τους πελάτες.
- 18 Κατ' αρχάς, όσον αφορά τις σχέσεις με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, η Επιτροπή διαπίστωσε, αφενός, ότι ο οργανισμός αυτός δεν αποκόμισε πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα από τη σύμφυτη με το καθεστώς του ως EPIC κρατική εγγύηση κατά το χρονικό διάστημα από τη μετατροπή του σε EPIC, τον Ιούλιο του 2006, έως τα τέλη του 2010 (στο εξής: κρίσιμο διάστημα). Η Επιτροπή υπογράμμισε, ωστόσο, ότι η διαπίστωση αυτή ίσχυε μόνο για το παρελθόν, καθώς δεν μπορούσε να προδικάσει μελλοντικές συμπεριφορές των παραγόντων της αγοράς ή μεταβολή του τρόπου με τον οποίο αυτοί εκλαμβάνουν τις συνέπειες της κρατικής εγγύησης ως προς τον κίνδυνο αφερεγγυότητας του IFPEN.
- 19 Περαιτέρω, όσον αφορά τις σχέσεις με τους προμηθευτές, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ο IFPEN είχε αποκομίσει πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα, το οποίο συνίστατο στη μείωση των τιμών των προμηθευτών του. Η μείωση αυτή είχε ως αποτέλεσμα την ευνοϊκότερη εκτίμηση εκ μέρους των προμηθευτών του κινδύνου αφερεγγυότητας του IFPEN, ο οποίος δεν μπορούσε να τεθεί σε δικαστική εκκαθάριση λόγω του καθεστώτος EPIC. Συναφώς, εκτίμησε, κατ' ουσίαν, ότι, αν δεν υπήρχε η κρατική εγγύηση, ο προμηθευτής που θα επιθυμούσε ανάλογη εγγύηση θα έπρεπε να καταφύγει στις υπηρεσίες ενός εξειδικευμένου πιστωτικού ή ασφαλιστικού οργανισμού. Επομένως, η πτώση των τιμών μπορούσε να εκτιμηθεί με κριτήριο το κόστος κάλυψης του αντίστοιχου κινδύνου.
- 20 Τέλος, όσον αφορά τις σχέσεις με τους πελάτες, η Επιτροπή εκτίμησε ότι, λαμβανομένης υπόψη της εγγύησης του κράτους υπέρ του IFPEN, οι πελάτες του ήταν εξασφαλισμένοι ότι αυτός ουδέποτε θα περιέλθει σε κατάσταση δικαστικής εκκαθάρισης και, κατά συνέπεια, θα είναι πάντοτε σε θέση να τηρεί τις συμβατικές υποχρεώσεις του ή, σε περίπτωση που δεν θα το έπραττε, ήσαν εξασφαλισμένοι ότι θα αποζημιωθούν σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων αυτών. Αν, όμως, δεν υπήρχε η εγγύηση αυτή, ο πελάτης που θα επιθυμούσε να έχει το ίδιο επίπεδο προστασίας θα ήταν αναγκασμένος να συνάψει εγγύηση με ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό φορέα. Επομένως, ο IFPEN αποκόμισε πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα, το οποίο συνίστατο στη μη καταβολή ασφαλίστρου για εγγύηση καλής εκτέλεσης ή, τουλάχιστον, για εγγύηση βέλτιστης προσπάθειας, το πλεονέκτημα δε αυτό το χρησιμοποιούσε έναντι των πελατών του.

- 21 Η Επιτροπή εκτίμησε ότι το οικονομικό πλεονέκτημα που αποκόμισε ο IFPEN από την κρατική εγγύηση είχε επιλεκτικό χαρακτήρα, στον βαθμό που οι ανταγωνιστές του IFPEN, οι οποίοι υπάγονταν στις διαδικασίες αφερεγγυότητας του κοινού δικαίου, δεν καλύπτονταν από ανάλογη κρατική εγγύηση.
- 22 Τέταρτον και τελευταίο, η Επιτροπή εξέτασε τη συμβατότητα της εν λόγω κρατικής ενίσχυσης λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες που παρατίθενται στο κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία (ΕΕ 2006, C 323, σ. 1). Συνήγαγε ότι η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε στον «όμιλο IFPEN» είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά, με την επιφύλαξη της τηρήσεως ορισμένων όρων που διευκρινίστηκαν στην επίμαχη απόφαση.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 23 Με δικόγραφα που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 9 Σεπτεμβρίου 2011 (υπόθεση T-479/11) και στις 5 Απριλίου 2012 (υπόθεση T-157/12), η Γαλλική Δημοκρατία και ο IFPEN άσκησαν, αντιστοίχως, προσφυγή κατά της επίμαχης απόφασης.
- 24 Προς στήριξη της προσφυγής τους, η Γαλλική Δημοκρατία και ο IFPEN προσήψαν στην Επιτροπή ότι δεν τήρησε τις σχετικές με την απόδειξη υποχρεώσεις που υπέχει στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και ερμήνευσε εσφαλμένα τον όρο «επιλεκτικό πλεονέκτημα», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.
- 25 Με διάταξη της 2ας Δεκεμβρίου 2013, το Γενικό Δικαστήριο ανέστειλε την εκδίκαση των υποθέσεων T-479/11 και T-157/12 έως την έκδοση της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-559/12 P, η οποία αφορούσε τη νομιμότητα της απόφασης «La Poste».
- 26 Στις 3 Απριλίου 2014, το Δικαστήριο εξέδωσε την απόφαση Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 27 Με απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2015, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε τη συνεκδίκαση των υποθέσεων T-479/11 και T-157/12 προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και για την έκδοση κοινής περατώνουσας τη δίκη απόφασης.
- 28 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο έκανε εν μέρει δεκτές τις προσφυγές της Γαλλικής Δημοκρατίας και του IFPEN και ακύρωσε την επίμαχη απόφαση, όσον αφορά τον χαρακτηρισμό ως «κρατικής ενίσχυσης», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, της εγγύησης που απορρέει από το καθεστώς του IFPEN ως EPIC και τον καθορισμό των συνεπειών του χαρακτηρισμού αυτού. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις προσφυγές κατά τα λοιπά.
- 29 Τα τμήματα του σκεπτικού τα οποία αφορά η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως είναι τα εξής.
- 30 Καταρχάς, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, με τις σκέψεις 78 έως 89 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι δεν ήταν εσφαλμένη η μέθοδος την οποία η Επιτροπή επέλεξε για να καθορίσει την ύπαρξη επιλεκτικού πλεονεκτήματος κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και η οποία συνίστατο στην εξέταση του οφέλους που ο IFPEN αποκόμισε από το καθεστώς του ως EPIC στις σχέσεις του με τους πιστωτές του, εν προκειμένω με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, καθώς και με τους προμηθευτές και τους πελάτες.
- 31 Εντούτοις, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, με τη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι ο τρόπος με τον οποίο η Επιτροπή εφάρμοσε εν προκειμένω τη μέθοδο αυτή έχει μείζονα ελαττώματα, ιδίως όσον αφορά τον ορισμό του πλεονεκτήματος που φέρεται να αποκόμισε ο IFPEN, λόγω της απεριόριστης κρατικής εγγύησης, στις σχέσεις του με τους προμηθευτές και τους πελάτες. Ειδικότερα,

με τη σκέψη 94 της εν λόγω απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το συμπέρασμα της Επιτροπής σύμφωνα με το οποίο η εγγύηση αυτή δημιούργησε υπέρ του IFPEN «πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα» στηριζόταν σε αμιγώς υποθετικό συλλογισμό.

- 32 Συγκεκριμένα, αφενός, όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους προμηθευτές του, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, με τη σκέψη 95 της ίδιας απόφασης, ότι, κατά την Επιτροπή, ο IFPEN αποκόμισε πλεονέκτημα από την απεριόριστη κρατική εγγύηση, το οποίο συνίσταται σε μείωση των τιμών των προμηθευτών του ελλείψει του κινδύνου αφερεγγυότητας.
- 33 Ωστόσο, με τη σκέψη 99 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να καταδεικνύει την ύπαρξη, στη σχετική αγορά ή στο πλαίσιο των συναλλαγών γενικά, φαινομένου μείωσης των τιμών που συνομολογήθηκαν από τους προμηθευτές με τους οργανισμούς οι οποίοι απολαμβάνουν κρατικής εγγύησης κατά του κινδύνου αφερεγγυότητας.
- 34 Αφετέρου, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των πελατών του, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, με τη σκέψη 111 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή εκτίμησε ότι το πλεονέκτημα που ο οργανισμός αυτός αποκόμισε από την συνδεδεμένη με το καθεστώς του κρατική εγγύηση συνίσταται στη μη πληρωμή του ασφαλιστρού που αντιστοιχεί σε εγγύηση καλής εκτέλεσης ή βέλτιστης προσπάθειας και ότι το πλεονέκτημα αυτό ο εν λόγω οργανισμός μπορούσε να το χρησιμοποιήσει στις σχέσεις με τους πελάτες του.
- 35 Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 114 της εν λόγω απόφασης, ότι η συλλογιστική αυτή προϋποθέτει ότι, υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς, οι πελάτες των ερευνητικών ιδρυμάτων, όπως είναι ο IFPEN, χρησιμοποιούν αυτό το είδος εγγυήσεων για να προστατευθούν κατά του κινδύνου αφερεγγυότητας του αντισυμβαλλομένου τους και ότι, όταν πρόκειται για εγγύηση όπως αυτή που καλύπτει τον IFPEN, οι πελάτες δεν χρειάζεται να λάβουν οι ίδιοι ισοδύναμη εγγύηση.
- 36 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, όμως, ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ή να πιθανολογεί το βάσιμο της συλλογιστικής της.
- 37 Περαιτέρω, με τις σκέψεις 133 έως 181 της απόφασης αυτής, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα της Επιτροπής σχετικά με το περιεχόμενο και την εφαρμογή του τεκμηρίου ύπαρξης πλεονεκτήματος, το οποίο καθιέρωσε το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 38 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, με τη σκέψη 136 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η δυνατότητα εφαρμογής τεκμηρίου ως αποδεικτικού μέσου εξαρτάται από τον εύλογο χαρακτήρα των παραδοχών στις οποίες στηρίζεται και υπενθύμισε, με τις σκέψεις 139 και 140, ότι το τεκμήριο που απορρέει από την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), στηρίζεται σε διττή παραδοχή την οποία το Δικαστήριο είχε κρίνει εύλογη, που συνίσταται, αφενός, στην ευνοϊκή επίδραση της εγγύησης όσον αφορά την εκ μέρους των πιστωτών εκτίμηση του κινδύνου αφερεγγυότητας του αποδέκτη της εγγύησης και, αφετέρου, τη μείωση του κόστους της πίστωσης. Το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, όμως, ότι, αντιθέτως, στην προκειμένη υπόθεση, η Επιτροπή δεν παρέθεσε στην επίμαχη απόφαση κανένα στοιχείο που να εμφανίζει τον εύλογο χαρακτήρα των παραδοχών αυτών, ιδίως της παραδοχής ότι οι προμηθευτές είχαν κίνητρο να προβούν σε μειώσεις των τιμών υπέρ του IFPEN λόγω του καθεστώτος του ως EPIC.
- 39 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 142 της απόφασής του ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να επικαλεστεί το τεκμήριο που καθιέρωσε το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), για να στοιχειοθετήσει την ύπαρξη πλεονεκτήματος στις σχέσεις του IFPEN με τους προμηθευτές του ή ακόμη και με τους πελάτες του. Συγκεκριμένα, με το τεκμήριο αυτό μπορούσε μόνο να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη

πλεονεκτήματος υπό τη μορφή ευνοϊκότερων όρων χρηματοδότησης και, ως εκ τούτου, το τεκμήριο αυτό εφαρμόζεται μόνο στις σχέσεις μεταξύ ενός EPIC και των χρηματοπιστωτικών και τραπεζικών οργανισμών.

- 40 Με τις σκέψεις 162 επ. της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε επίσης επί του επιχειρήματος που αντλεί η Επιτροπή από τη σχετική με το θέμα νομολογία, σύμφωνα με το οποίο, όταν η Επιτροπή εξετάζει ένα καθεστώς ενισχύσεων, δύναται να περιοριστεί στη μελέτη των γενικών χαρακτηριστικών του επίμαχου καθεστώτος, προκειμένου να εξακριβώσει εάν αυτό ενέχει στοιχεία ενίσχυσης.
- 41 Συναφώς, χωρίς να αποφανθεί επί της ενστάσεως απαραδέκτου την οποία είχαν προβάλει ο IFPEN και η Γαλλική Δημοκρατία κατά του επιχειρήματος αυτού και με την οποία υποστηριζόταν ότι η επίμαχη απόφαση δεν χαρακτήριζε την επίμαχη εγγύηση ως «καθεστώς ενισχύσεων», το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το επιχείρημα ως αβάσιμο.
- 42 Συγκεκριμένα, ενώ με τη σκέψη 168 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η εγγύηση η οποία συνδέεται με το καθεστώς του EPIC αποτελεί «καθεστώς ενισχύσεων» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 659/1999, με τις σκέψεις 169 έως 172 της απόφασης αυτής έκρινε, αντιθέτως, ότι η μετατροπή του IFPEN σε EPIC, κατά το μέτρο που μπορεί να χαρακτηριστεί ως «κρατική ενίσχυση», συνιστά ενίσχυση χορηγηθείσα στο πλαίσιο καθεστώτος ενισχύσεων το οποίο πρέπει να κοινοποιηθεί, δηλαδή ατομική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ε', του κανονισμού αυτού.
- 43 Τέλος, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, με τη σκέψη 187 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή μπορούσε, κατ' αρχήν, να επικαλεστεί το τεκμήριο που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217). Ωστόσο, με τις σκέψεις 188 και 189 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η ίδια η Επιτροπή ανέτρεψε το τεκμήριο αυτό, καθώς διαπίστωσε, με την επίμαχη απόφαση, ότι ο IFPEN δεν είχε αποκομίσει κανένα πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα υπό μορφή ευνοϊκότερων όρων χρηματοδότησης, τους οποίους δέχθηκαν να συνομολογήσουν οι τραπεζικοί και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί λόγω του καθεστώτος του ως EPIC. Το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, με τη σκέψη 190 της απόφασης αυτής, ότι από την εξέταση της Επιτροπής αποδείχθηκε ότι ο IFPEN δεν είχε αντλήσει κανένα πλεονέκτημα από τη μετατροπή του σε EPIC όσον αφορά τις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς κατά το κρίσιμο διάστημα.
- 44 Βάσει του συλλογισμού αυτού, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, με τη σκέψη 197 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε, με την επίμαχη απόφαση, την ύπαρξη πλεονεκτήματος το οποίο ο IFPEN θα μπορούσε να αποκομίσει λόγω της συνδεδεμένης με το καθεστώς του ως EPIC κρατικής εγγύησης, τόσο στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς όσο και στις σχέσεις του με τους προμηθευτές και τους πελάτες.
- 45 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε το άρθρο 1, παράγραφοι 3 έως 5, καθώς και τα άρθρα 2 έως 12 της επίμαχης απόφασης, με τα οποία η Επιτροπή είχε χαρακτηρίσει ως «κρατική ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ τη συνδεδεμένη με το καθεστώς του IFPEN ως EPIC εγγύηση και είχε προσδιορίσει τις συνέπειες του χαρακτηρισμού αυτού.

Αιτήματα των διαδίκων

- 46 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

- να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου για επανεξέταση,
- να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.

47 Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως,
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·

48 Το IFPEN ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως,
- να καταδικάσει την Επιτροπή στο σύνολο των δικαστικών εξόδων, περιλαμβανομένων των εξόδων της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

49 Η Επιτροπή προβάλλει τρεις λόγους προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως.

Επί του πρώτου αναιρετικού λόγου

50 Με τον πρώτο αναιρετικό λόγο, ο οποίος διαιρείται σε τρία σκέλη, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε νομικά σφάλματα, καθώς της απαγόρευσε να περιορίσει την εξέτασή της στα γενικά χαρακτηριστικά του επίμαχου καθεστώτος ενισχύσεων και αποφάνθηκε εσφαλμένως ότι η υπέρ του IFPEN εγγύηση στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, στηρίζοντας το σκεπτικό του στο γεγονός ότι κατά το παρελθόν δεν υπήρχε πραγματικό πλεονέκτημα για τον οργανισμό αυτόν (πρώτο και δεύτερο σκέλος). Η Επιτροπή προσάπτει ακόμη στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπερέβη τα όρια του δικαστικού ελέγχου, δεχόμενο αιτίαση η οποία δεν είχε προβληθεί από τον IFPEN και δεν είχε τεκμηριωθεί επαρκώς από τη Γαλλική Δημοκρατία (τρίτο σκέλος).

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου αναιρετικού λόγου

– Επιχειρήματα των διαδίκων

51 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου αναιρετικού λόγου, το οποίο βάλλει κατά των σκέψεων 162 και 164, καθώς και κατά των σκέψεων 168 έως 173 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ήταν εσφαλμένη η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου ότι η εγγύηση υπέρ του IFPEN δεν εμπίπτει στην έννοια του «καθεστώτος ενισχύσεων» του άρθρου 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 659/1999 και ότι, ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να στηριχθεί στα γενικά χαρακτηριστικά της εγγύησης αυτής, προκειμένου να αποδείξει ότι αυτή συνιστά κρατική ενίσχυση.

52 Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η έννοια του «καθεστώτος ενισχύσεων» καλύπτει μέτρα τα οποία χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι ορισμένα στοιχεία δεν έχουν οριστεί, αλλά παραμένουν ακαθόριστα κατά τον χρόνο θέσπισης των μέτρων αυτών ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και κατά την εφαρμογή τους. Επομένως, όταν η Επιτροπή εξετάζει τέτοια μέτρα προκειμένου να αποφασίσει εάν συνιστούν ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δύναται να περιοριστεί στην εξέταση των γενικών χαρακτηριστικών τους.

- 53 Εν προκειμένω, η Επιτροπή εκτιμά ότι η εγγύηση υπέρ του IFPEN, η οποία δεν συνδέεται με συγκεκριμένο σχέδιο και του παρέχεται για ακαθόριστο χρονικό διάστημα και ποσό, πρέπει να χαρακτηριστεί ως «καθεστώς ενισχύσεων». Κατά την Επιτροπή, πρόκειται, ειδικότερα, για «καθεστώς καθεστώτων ενισχύσεων», δεδομένου ότι η ίδια η παροχή εγγύησης υπέρ του IFPEN εντάσσεται σε ένα ευρύτερο καθεστώς εγγυήσεων, ήτοι στο καθεστώς της έμμεσης και απεριόριστης κρατικής εγγύησης η οποία συνδέεται εκ του νόμου με το καθεστώς των EPIC.
- 54 Η Επιτροπή αμφισβητεί, συνεπώς, τις κρίσεις που διατυπώνει το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 168 έως 170 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σύμφωνα με τις οποίες η συνδεμένη με το καθεστώς EPIC εγγύηση πρέπει να χαρακτηριστεί ως «καθεστώς ενισχύσεων», ενώ η αναγνώριση του καθεστώτος EPIC, με τη χορήγηση της απορρέουσας από αυτό εγγύησης, αποτελεί ατομική ενίσχυση η οποία πρέπει να κοινοποιείται στην Επιτροπή.
- 55 Συναφώς, η Επιτροπή υποστηρίζει, αφενός, ότι, αντιθέτως προς τη διαπίστωση που περιέχεται στη σκέψη 171 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η απαίτηση κοινοποίησης της ενίσχυσης ουδόλως αποδεικνύει ότι η εγγύηση υπέρ του IFPEN δεν συνιστά καθεστώς ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, τόσο τα καθεστώτα ενισχύσεων όσο και οι ατομικές ενισχύσεις πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή.
- 56 Αφετέρου, η Επιτροπή υπογραμμίζει το γεγονός ότι η ερμηνεία του Γενικού Δικαστηρίου αφαιρεί από την Επιτροπή τη δυνατότητα να θεσπίσει κατάλληλα μέτρα προκειμένου να υποχρεώσει τις γαλλικές αρχές να άρουν την εγγύηση υπέρ συγκεκριμένου EPIC. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 108, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή δύναται να προτείνει κατάλληλα μέτρα μόνο σε σχέση με τα καθεστώτα ενισχύσεων, και όχι με τις ατομικές ενισχύσεις.
- 57 Ο IFPEN απαντά ότι ο πρώτο σκέλος του πρώτου αναιρετικού λόγου είναι προδήλως απαράδεκτο από δύο απόψεις.
- 58 Συναφώς, ο IFPEN παρατηρεί, πρώτον, ότι η συλλογιστική της Επιτροπής στηρίζεται σε μια καινοφανή ερμηνεία της έννοιας του καθεστώτος ενισχύσεων, κατά την οποία η εγγύηση της οποίας τυγχάνει ο IFPEN είναι «καθεστώς καθεστώτων ενισχύσεων». Συνεπώς, το πρώτο σκέλος στηρίζεται σε νέα επιχειρηματολογία, η οποία δεν μπορεί να γίνει δεκτή κατ' αναίρεση, βάσει του άρθρου 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.
- 59 Δεύτερον, ο IFPEN επισημαίνει ότι, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 164 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η επίμαχη απόφαση δεν χαρακτηρίσε ως «καθεστώς ενισχύσεων» τη χορήγηση εγγύησης υπέρ του IFPEN. Συγκεκριμένα, η επίμαχη απόφαση εκδόθηκε βάσει των κανόνων του ουσιαστικού και διαδικαστικού δικαίου της Ένωσης, σύμφωνα με τους οποίους η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρήσει ότι το εξετασθέν μέτρο συνιστά καθεστώς ενισχύσεων.
- 60 Επί της ουσίας, ο IFPEN καθώς και η Γαλλική Κυβέρνηση αντικρούουν την επιχειρηματολογία της Επιτροπής.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 61 Υπενθυμίζεται, αφενός, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 659/1999, «καθεστώς ενισχύσεων» είναι κάθε πράξη βάσει της οποίας, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω μέτρα εκτέλεσης, μπορούν να χορηγούνται ατομικές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις οι οποίες ορίζονται στην εν λόγω πράξη κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο και κάθε πράξη βάσει της οποίας μπορεί να χορηγείται ενίσχυση μη συνδεόμενη με συγκεκριμένο σχέδιο σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις για αόριστο χρονικό διάστημα και/ή για απροσδιόριστο ποσό.

- 62 Αφετέρου, στο άρθρο 1, στοιχείο ε', του κανονισμού αυτού ορίζεται η «ατομική ενίσχυση» ως ενίσχυση η οποία δεν χορηγείται με βάση καθεστώς ενισχύσεων ή η οποία χορηγείται με βάση καθεστώς ενισχύσεων αλλά πρέπει να κοινοποιηθεί.
- 63 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τη σχετική με τις κρατικές ενισχύσεις νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή μπορεί, όσον αφορά σύστημα κρατικών ενισχύσεων, προκειμένου να αποφανθεί εάν το σύστημα αυτό περιέχει στοιχεία ενισχύσεως, να περιορισθεί στη μελέτη των γενικών χαρακτηριστικών του, χωρίς να υποχρεούται να εξετάσει κάθε συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμογής του (αποφάσεις της 9ης Ιουνίου 2011, *Comitato «Venezia vuole vivere»* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-71/09 P, C-73/09 P και C-76/09 P, EU:C:2011:368, σκέψη 130, καθώς και της 15ης Νοεμβρίου 2011, Επιτροπή και Ισπανία κατά Government of Gibraltar και Ηνωμένου Βασιλείου, C-106/09 P και C-107/09 P, EU:C:2011:732, σκέψη 122).
- 64 Υπό το πρίσμα των επισημάνσεων αυτών, πρέπει να εξεταστεί εάν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ήταν νομικά εσφαλμένη η κρίση στην οποία κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 169 έως 172 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η εγγύηση υπέρ του IFPEN δεν συνιστά καθεστώς ενισχύσεων και ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε, συνεπώς, να στηριχθεί στα γενικά χαρακτηριστικά του μέτρου αυτού, προκειμένου να καταδείξει ότι αυτό συνιστά κρατική ενίσχυση.
- 65 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, με τη σκέψη 169 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το μέτρο που εξετάστηκε με την επίμαχη απόφαση δεν ήταν εν γένει η συνδεδεμένη με το καθεστώς του EPIC εγγύηση, αλλά, όπως προκύπτει ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις 21 έως 24 της απόφασης αυτής, ένα συγκεκριμένο μέτρο, η μετατροπή του IFPEN σε EPIC.
- 66 Διαπιστώνεται, συγκεκριμένα, ότι το επίμαχο μέτρο δεν περιέχει καμία διάταξη βάσει της οποίας θα μπορούσε να χορηγηθεί εγγύηση κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 659/1999. Συγκεκριμένα, το μέτρο αυτό συνίσταται μόνο στην παροχή σε συγκεκριμένο νομικό πρόσωπο, εν προκειμένω τον IFPEN, απεριόριστης και έμμεσης κρατικής εγγύησης συνδεδεμένης με το καθεστώς του EPIC, η δε παροχή της εγγύησης αυτής είναι απόρροια του εν λόγω καθεστώτος.
- 67 Κατά συνέπεια και αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, το εν λόγω μέτρο δεν εμπίπτει στην έννοια του «καθεστώς ενισχύσεων» του άρθρου 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 659/1999.
- 68 Δεύτερον, όπως επισήμανε ο IFPEN, εφόσον η Επιτροπή επέλεξε να χαρακτηρίσει το επίμαχο μέτρο ως *ad hoc* ατομική ενίσχυση, το Γενικό Δικαστήριο ήταν υποχρεωμένο να εξετάσει το κύρος της επίμαχης απόφασης αποκλειστικά και μόνο βάσει του χαρακτηρισμού αυτού.
- 69 Ειδικότερα, όπως υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 171 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή ανέφερε, στις αιτιολογικές σκέψεις 256 έως 259 της επίμαχης απόφασης, ότι η μετατροπή του IFPEN σε EPIC συνιστούσε νέα ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 659/1999, για την οποία υπήρχε υποχρέωση κοινοποίησης, και ότι, στο μέτρο που η αλλαγή καθεστώτος του IFPEN δεν της κοινοποιήθηκε επισήμως, αλλά απλώς γνωστοποιήθηκε παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας, οι γαλλικές αρχές δεν είχαν τηρήσει την υποχρέωση αυτή, με συνέπεια η μετατροπή του IFPEN σε EPIC να συνιστά παράνομη ενίσχυση.
- 70 Υπό τις περιστάσεις αυτές, διαπιστώνεται ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 78 των προτάσεών του, δεν ήταν εσφαλμένη η κρίση που διατύπωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 172 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η μετατροπή του IFPEN σε EPIC, στο μέτρο που μπορεί να χαρακτηριστεί ως «κρατική ενίσχυση», συνιστά ενίσχυση χορηγηθείσα στο πλαίσιο καθεστώτος ενισχύσεων η οποία έπρεπε να κοινοποιηθεί, δηλαδή ατομική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 659/1999.

- 71 Εξάλλου, τα επιχειρήματα που αντλεί η Επιτροπή από την έννοια «καθεστώς καθεστώτων ενισχύσεων» δεν είναι ικανά να ανατρέψουν το συμπέρασμα αυτό, δεδομένου ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 80 των προτάσεων του, η έννοια αυτή δεν απαντά στον κανονισμό 659/1999. Συναφώς, στο άρθρο 1 του κανονισμού, όπου απαριθμούνται οι επιμέρους κατηγορίες ενισχύσεων, παρατίθενται οι ορισμοί του καθεστώτος ενισχύσεων και των ατομικών ενισχύσεων, χωρίς να προβλέπεται ότι ένα μέτρο το οποίο εμπίπτει στην έννοια του «καθεστώτος ενισχύσεων» του άρθρου 1, στοιχείο δ', του κανονισμού μπορεί να εμπίπτει επίσης σε ένα ευρύτερο καθεστώς ενισχύσεων.
- 72 Το ίδιο ισχύει και για την επιχειρηματολογία της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία ο χαρακτηρισμός της μετατροπής του IFPEN σε EPIC ως «ατομικής ενίσχυσης», τον οποίο δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο, θα της στερούσε τη δυνατότητα να λάβει κατάλληλα μέτρα, κατά την έννοια του άρθρου 108, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, προκειμένου να ζητήσει από τις γαλλικές αρχές να άρουν την εγγύηση για συγκεκριμένο EPIC.
- 73 Συναφώς, αρκεί η παρατήρηση ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 82 των προτάσεων του, οι εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με τη φύση του εξετασθέντος μέτρου ως ατομικής ενίσχυσης, οι οποίες διατυπώνονται στις σκέψεις 169 έως 172 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στηρίζονται στις ειδικές περιστάσεις που συνδέονται με τη μετατροπή του IFPEN σε EPIC και, κατ' αρχήν, δεν ισχύουν για όλους τους οργανισμούς αυτού του είδους.
- 74 Υπό τις συνθήκες αυτές και χωρίς να είναι απαραίτητο να κριθεί το παραδεκτό του πρώτου σκέλους του πρώτου αναιρετικού λόγου, το σκέλος αυτό πρέπει εν πάση περιπτώσει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου αναιρετικού λόγου

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 75 Στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους του πρώτου αναιρετικού λόγου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα, καθώς έκρινε ότι η συνδεδεμένη με το καθεστώς EPIC εγγύηση δεν παρείχε πλεονέκτημα στον IFPEN στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, στηριζόμενο μόνο στην απουσία πραγματικού πλεονεκτήματος για τον οργανισμό αυτόν όσον αφορά τις σχέσεις του αυτές κατά το κρίσιμο διάστημα.
- 76 Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει, καταρχάς, ότι το επίμαχο μέτρο συνιστά καθεστώς ενισχύσεων και, για τον λόγο αυτόν, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εξετάσει εάν υπήρχε το ενδεχόμενο, λαμβανομένων υπόψη των γενικών χαρακτηριστικών της, η εγγύηση αυτή να παράσχει πλεονέκτημα στον IFPEN στο μέλλον, παρά το γεγονός ότι δεν υπήρχε πραγματικό πλεονέκτημα όσον αφορά τους όρους χρηματοδότησης κατά το κρίσιμο διάστημα. Η Επιτροπή τονίζει, συναφώς, ότι εξέτασε τα πραγματικά αποτελέσματα της εγγύησης κατά το διάστημα αυτό αποκλειστικά και μόνο προκειμένου να διαπιστώσει εάν κατά το εν λόγω διάστημα είχε πραγματικά παρασχεθεί κάποιο πλεονέκτημα και όχι για να διερευνήσει εάν η εγγύηση αποτελούσε ή όχι κρατική ενίσχυση, ζήτημα το οποίο εξαρτιόταν αποκλειστικά από την εκτίμηση των δυνητικών συνεπειών του μέτρου.
- 77 Εξάλλου, κατά την Επιτροπή, η προσέγγιση του Γενικού Δικαστηρίου ισοδυναμεί με επιφύλαξη ευνοϊκότερης μεταχειρίσεως στα κράτη μέλη που δεν κοινοποιούν την παροχή απεριόριστων εγγυήσεων απ' ό,τι σε αυτά που το πράττουν σύμφωνα με το άρθρο 108 ΣΛΕΕ, ενώ, κατά πάγια αρχή σε θέματα κρατικής ενίσχυσης, τα πρώτα κράτη μέλη δεν μπορούν να ευνοούνται εις βάρος των δεύτερων.

- 78 Πράγματι, αν κράτος μέλος κοινοποιήσει την πρόθεσή του να χορηγήσει τέτοιου είδους εγγύηση, η Επιτροπή, στον βαθμό που δεν μπορεί να γνωρίζει τα πραγματικά αποτελέσματα του μέτρου, εξετάζει μόνο τα δυνητικά αποτελέσματά του. Αν, αντιθέτως, κράτος μέλος παράσχει μια τέτοια εγγύηση χωρίς να την κοινοποιήσει προηγουμένως, θα μπορεί στη συνέχεια να αποδείξει ότι το μέτρο αυτό δεν είχε κανένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα και, επομένως, να αποκλείσει τον χαρακτηρισμό του ως «κρατικής ενίσχυσης». Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα είχαν κίνητρο να μη κοινοποιούν την παροχή απεριόριστων εγγυήσεων.
- 79 Επικουρικώς, η Επιτροπή προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο, εφόσον ήθελε να δεχθεί ότι η εγγύηση υπέρ του IFPEN δεν αποτελεί καθεστώς ενισχύσεων, αλλά ατομική ενίσχυση, έπρεπε να στηρίξει την εξέτασή του στα δυνητικά αποτελέσματα της εγγύησης, δηλαδή στα αποτελέσματα που θα μπορούσαν να προκύψουν από το εν λόγω μέτρο.
- 80 Ο IFPEN και η Γαλλική Κυβέρνηση αντικρούουν την επιχειρηματολογία αυτή.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 81 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, όπως κρίθηκε στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου αναιρετικού λόγου, το επίμαχο μέτρο δεν αποτελεί καθεστώς ενισχύσεων, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 659/1999.
- 82 Επομένως, ορθώς αποφάνθηκε το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 173 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η νομολογία σχετικά με τις υποχρεώσεις απόδειξης που υπέχει η Επιτροπή σε θέματα καθεστώτων ενισχύσεων δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή.
- 83 Υπό τις συνθήκες αυτές, κατά το μέρος που το δεύτερο σκέλος του πρώτου αναιρετικού λόγου στηρίζεται στην εσφαλμένη παραδοχή ότι το επίμαχο μέτρο συνιστά καθεστώς ενισχύσεων, το σκέλος αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.
- 84 Όσον αφορά τα επιχειρήματα που επικουρικώς προβάλλει η Επιτροπή, πρέπει να εξεταστεί εάν, όπως αυτή υποστηρίζει, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένως ότι, προκειμένου η Επιτροπή να αποδείξει ότι ο IFPEN είχε πλεονέκτημα στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, δεν μπορούσε να περιοριστεί στην εξέταση των δυνητικών αποτελεσμάτων του μέτρου αυτού, αλλά όφειλε να εξετάσει τα πραγματικά αποτελέσματα της συνδεδεμένης με το καθεστώς του EPIC εγγύησης.
- 85 Εντούτοις, η ως άνω επιχειρηματολογία στηρίζεται σε παρανόηση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.
- 86 Συγκεκριμένα, με τις σκέψεις 79 και 182 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, με την επίμαχη απόφαση, η Επιτροπή δέχθηκε ότι, κατά το κρίσιμο διάστημα, ο IFPEN δεν αποκόμισε πραγματικό οικονομικό όφελος από το καθεστώς του ως EPIC στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο τόνισε ότι, με την αιτιολογική σκέψη 199 της επίμαχης απόφασης, η Επιτροπή είχε επισημάνει ότι το δυνητικό πλεονέκτημα που θα μπορούσε να αποκομίσει ο IFPEN από την απεριόριστη εγγύηση, υπό μορφή ευνοϊκότερου επιτοκίου της αγοράς, δεν είχε υλοποιηθεί κατά το κρίσιμο διάστημα.
- 87 Βάσει της διαπίστωσης αυτής, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 188 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι είχε ανατραπεί εν προκειμένω το μαχητό τεκμήριο που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), σύμφωνα με το οποίο η έμμεση και απεριόριστη εγγύηση που είναι συνδεδεμένη με το καθεστώς του EPIC είχε ως συνέπεια τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής θέσης της οικείας αποδέκτριας επιχείρησης.

- 88 Επομένως, σε αντίθεση με ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο δεν έκρινε ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να εξετάσει τα πραγματικά αποτελέσματα του επίμαχου μέτρου κατά το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα, προκειμένου να διαπιστώσει την ύπαρξη πλεονεκτήματος υπέρ του IFPEN στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε απλώς ότι, εφόσον η Επιτροπή είχε διαπιστώσει ότι δεν υπάρχουν πραγματικά αποτελέσματα κατά το εν λόγω διάστημα, το μαχητό τεκμήριο που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), είχε ανατραπεί.
- 89 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του πρώτου αναιρετικού λόγου κρίνεται εξ ολοκλήρου απορριπτέο.

Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου αναιρετικού λόγου

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 90 Με το τρίτο σκέλος του πρώτου αναιρετικού λόγου, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι αποφάνθηκε πέραν των αιτιάσεων που οι διάδικοι είχαν προβάλει σχετικά με την ύπαρξη πλεονεκτήματος για τον IFPEN στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- 91 Συναφώς, η Επιτροπή επισήμανε ότι ο IFPEN δεν είχε διατυπώσει, με το δικόγραφο της προσφυγής του πρωτοδίκως, καμία αιτίαση όσον αφορά την ανάλυσή της σχετικά με την ύπαρξη τέτοιου πλεονεκτήματος. Η Γαλλική Δημοκρατία αμφισβήτησε μόνον την ύπαρξη του πλεονεκτήματος αυτού, υποστηρίζοντας μόνον ότι η Επιτροπή δεν το είχε αποδείξει, χωρίς να προβάλει οποιοδήποτε επιχείρημα προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού.
- 92 Κατά συνέπεια, δεχόμενο αιτίαση η οποία δεν είχε προβληθεί από έναν εκ των προσφευγόντων πρωτοδίκως και δεν είχε επαρκώς τεκμηριωθεί από τον έτερο προσφεύγοντα, το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη τα όρια της δικαιοδοσίας του.
- 93 Ο IFPEN και η Γαλλική Κυβέρνηση αντικρούουν την επιχειρηματολογία αυτή.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 94 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, από τις σκέψεις 58 και 185 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, προκύπτει ότι η Γαλλική Δημοκρατία όντως αμφισβήτησε, στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου ακυρώσεως που είχε προβάλει με την προσφυγή της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, τις διαπιστώσεις στις οποίες κατέληξε η Επιτροπή με την επίμαχη απόφαση, σχετικά με την ύπαρξη πλεονεκτήματος για τον IFPEN στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- 95 Επίσης, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 92 των προτάσεών του, ο IFPEN αμφισβήτησε επανειλημμένως, με την προσφυγή και με το υπόμνημα απαντήσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, την ανάλυση της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη τέτοιου πλεονεκτήματος.
- 96 Υπό τις συνθήκες αυτές, το τρίτο σκέλος του πρώτου αναιρετικού λόγου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.
- 97 Δεδομένου ότι κανένα σκέλος του πρώτου αναιρετικού λόγου δεν έγινε δεκτό, ο λόγος αυτός κρίνεται απορριπτέος.

Επί του δευτέρου αναιρετικού λόγου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 98 Με τον δεύτερο αναιρετικό λόγο, ο οποίος βάλλει, κατ' ουσίαν, κατά των σκέψεων 134 έως 137 και 188 έως 193 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, αφενός, ότι υπέπεσε σε νομικό σφάλμα κατά τον καθορισμό του περιεχομένου του τεκμηρίου ύπαρξης πλεονεκτήματος που είχε καθιερώσει το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), και, αφετέρου, ότι έκρινε εσφαλμένως ότι το τεκμήριο αυτό είχε, εν προκειμένω, ανατραπεί όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- 99 Στο πλαίσιο του λόγου αυτού, η Επιτροπή υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι, βάσει της απόφασης αυτής του Δικαστηρίου, δεν είναι υποχρεωμένη να αποδείξει τα πραγματικά αποτελέσματα της εγγύησης, προκειμένου να στοιχειοθετήσει την ύπαρξη πλεονεκτήματος υπέρ του φορέα με καθεστώς EPIC. Συγκεκριμένα, μπορεί να στηριχθεί στο μαχητό τεκμήριο που απορρέει από την ίδια την εγγύηση.
- 100 Εν συνεχεία, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένως, με τις σκέψεις 188 έως 192 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το τεκμήριο περί πλεονεκτήματος είχε ανατραπεί ελλείψει πραγματικών αποτελεσμάτων στις σχέσεις του IFPEN με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς κατά κρίσιμο διάστημα, καθώς η Επιτροπή θεωρεί ότι η συγκεκριμένη περίπτωση δεν αρκεί για την ανατροπή του τεκμηρίου. Για να γίνει δεκτό ότι το τεκμήριο ανατράπηκε, θα έπρεπε να αποδειχθεί ότι η επίμαχη εγγύηση δεν μπορούσε, λόγω των ιδιαιτεροτήτων του IFPEN, να παράσχει πλεονέκτημα στον εν λόγω οργανισμό στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- 101 Τέλος, η Επιτροπή καταλήγει ότι το Γενικό Δικαστήριο περιόρισε το περιεχόμενο του τεκμηρίου περί πλεονεκτήματος, παραβιάζοντας έτσι το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθώς και τους κανόνες απόδειξης της ύπαρξης πλεονεκτήματος κατά την έννοια της διάταξης αυτής.
- 102 Ο IFPEN και Γαλλική Δημοκρατία αντικρούουν την επιχειρηματολογία αυτή.
- 103 Ο IFPEN θεωρεί ορθή την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν μπορούσε να επικαλεστεί το τεκμήριο που απορρέει από την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 104 Ο IFPEN τονίζει ότι το τεκμήριο αυτό αποτελεί εξαίρεση από την αρχή σύμφωνα με την οποία εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις χαρακτηρισμού ενός εθνικού μέτρου ως «κρατικής ενίσχυσης» κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Επομένως, το τεκμήριο αυτό πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά και, επιπλέον, να εφαρμόζεται μόνον όταν ευλόγως πιθανολογείται η ύπαρξη πραγματικού πλεονεκτήματος.
- 105 Το IFPEN υποστηρίζει, περαιτέρω, ότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε, με την επίμαχη απόφαση, τους λόγους για τους οποίους εκτίμησε ότι ευλόγως τεκμαίρεται η ύπαρξη πλεονεκτήματος υπέρ του IFPEN. Ως εκ τούτου, η εν λόγω απόφαση δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις αιτιολόγησης που απορρέουν από το άρθρο 296 ΣΛΕΕ.
- 106 Όσον αφορά την ανατροπή του τεκμηρίου, ο IFPEN επισημαίνει ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, με τις σκέψεις 189 έως 192 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, κατά το κρίσιμο διάστημα, ο εν λόγω οργανισμός δεν άντλησε κανένα όφελος, όσον αφορά τις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, από τη συνδεδεμένη με το καθεστώς του EPIC

εγγύηση. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο ικανό να αποδείξει ενδεχόμενη μεταβολή της κατάστασης μετά το 2010, λόγω της οποίας θα μπορούσε να έχει δανειστεί ο IFPEN υπό όρους διαφορετικούς από αυτούς της αγοράς.

- 107 Η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Συναφώς, επικαλείται, κατ' ουσίαν, τα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της απάντησής της στο δεύτερο σκέλος του πρώτου αναιρετικού λόγου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 108 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ο χαρακτηρισμός ενός εθνικού μέτρου ως «κρατικής ενίσχυσης», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, προϋποθέτει τη συνδρομή του συνόλου των ακόλουθων προϋποθέσεων. Πρώτον, πρέπει να πρόκειται για κρατική παρέμβαση ή για παρέμβαση μέσω κρατικών πόρων. Δεύτερον, η παρέμβαση αυτή πρέπει να μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Τρίτον, πρέπει να χορηγεί ένα πλεονέκτημα υπέρ του δικαιούχου. Τέταρτον, πρέπει να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά World Duty Free Group κ.λπ., C-20/15 P και C-21/15 P, EU:C:2016:981, σκέψη 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 18ης Μαΐου 2017, Fondul Proprietatea, C-150/16, EU:C:2017:388, σκέψη 13).
- 109 Όσον αφορά, ειδικότερα την τρίτη από τις προϋποθέσεις αυτές, επισημαίνεται ότι, κατά πάγια επίσης νομολογία του Δικαστηρίου, ως κρατικές ενισχύσεις χαρακτηρίζονται οι παρεμβάσεις οι οποίες, υπό οποιαδήποτε μορφή, δύνανται να ευνοήσουν, άμεσα ή έμμεσα, επιχειρήσεις ή οι οποίες πρέπει να θεωρηθούν ως οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο η επωφελούμενη επιχείρηση δεν θα είχε υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς (αποφάσεις της 2ας Σεπτεμβρίου 2010, Επιτροπή κατά Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 27ης Ιουνίου 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, σκέψη 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 110 Σημειωτέον ότι, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στην Επιτροπή εναπόκειται να αποδείξει την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, από τη νομολογία του Δικαστηρίου αναφορικά με τις αρχές διεξαγωγής των αποδείξεων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων προκύπτει ότι η Επιτροπή οφείλει να προβαίνει σε επιμελή και αμερόληπτη εξέταση των προσβαλλόμενων μέτρων, ώστε να έχει στη διάθεσή της, κατά την έκδοση της τελικής απόφασης που αποδεικνύει την ύπαρξη και ενδεχομένως την ασυμβατότητα ή παρανομία της ενίσχυσης, τα κατά το δυνατόν πληρέστερα και πλέον αξιόπιστα στοιχεία για τον σκοπό αυτόν (απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 63).
- 111 Ωστόσο, από την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψεις 98 και 99), προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της εξέτασης αυτής, η Επιτροπή δύναται να επικαλεστεί το μαχητό τεκμήριο ότι η χορήγηση έμμεσης και απεριόριστης κρατικής εγγύησης υπέρ μιας επιχείρησης, η οποία δεν υπόκειται στις κανονικές διαδικασίες εξυγίανσης και εκκαθάρισης, συνεπάγεται τη βελτίωση της οικονομικής θέσης της, διά του περιορισμού των επιβαρύνσεων του προϋπολογισμού της. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της σχετικής με υφιστάμενες ενισχύσεις διαδικασία, προκειμένου να αποδειχθεί το πλεονέκτημα που παρέχει τέτοιου είδους εγγύηση στη επιχείρηση που επωφελείται του πλεονεκτήματος, αρκεί η Επιτροπή να αποδείξει την ύπαρξη της εγγύησης αυτής, χωρίς να απαιτείται να αποδείξει τις πραγματικές συνέπειες που απορρέουν από αυτήν από τον χρόνο της χορήγησής της.

- 112 Υπό το πρίσμα των επισημάνσεων αυτών πρέπει να εξεταστεί εάν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ήταν νομικά εσφαλμένη τόσο η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με το περιεχόμενο του μαχητού τεκμηρίου της ύπαρξης πλεονεκτήματος, τεκμηρίου το οποίο καθιερώθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), όσο και η κρίση του ότι το τεκμήριο αυτό είχε εν προκειμένω ανατραπεί.
- 113 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, με τις σκέψεις 134 έως 137 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο, πρώτον, τόνισε ότι η δυνατότητα επίκλησης τεκμηρίου ως αποδεικτικού μέσου εξαρτάται από το εάν είναι εύλογες οι παραδοχές στις οποίες στηρίζεται το τεκμήριο αυτό. Πιο συγκεκριμένα, το τεκμήριο που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), στηρίζεται στη διττή παραδοχή, η οποία κρίθηκε εύλογη από το Δικαστήριο, ότι, αφενός, η εγγύηση των δημοσίων αρχών κράτους μέλους έχει ευνοϊκή επίδραση στην εκ μέρους των πιστωτών εκτίμηση του κινδύνου αθέτησης των υποχρεώσεων του δικαιούχου της εγγύησης αυτής και, αφετέρου, η ευνοϊκή αυτή επίδραση εμφανίζεται ως μείωση του κόστους της πίστωσης.
- 114 Δεύτερον, όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τις σκέψεις 188 έως 190 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το τεκμήριο που καθιερώθηκε κατά τα προεκτεθέντα από το Δικαστήριο έχει εν προκειμένω ανατραπεί, διότι από την εξέταση που διενήργησε η Επιτροπή διαπιστώθηκε ότι, κατά το κρίσιμο διάστημα, ο IFPEN δεν είχε αποκομίσει πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα από τη συνδεδεμένη με το καθεστώς του ως EPIC εγγύηση.
- 115 Διαπιστώνεται, ωστόσο, ότι η συλλογιστική την οποία αναπτύσσει το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 134 έως 137 και 188 έως 190 της απόφασής του είναι νομικά εσφαλμένη.
- 116 Συγκεκριμένα, όπως κατ' ουσίαν επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 123 των προτάσεών του, το γεγονός και μόνον ότι ισχύει κρατική εγγύηση υπέρ του IFPEN αρκεί για να επικαλεστεί η Επιτροπή το τεκμήριο περί πλεονεκτήματος, όπως αυτό διαμορφώθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), καθώς το τεκμήριο αυτό στηρίζεται στην παραδοχή ότι, χάρη στην εγγύηση που συνδέεται με το καθεστώς του, ένας EPIC τυγχάνει ή θα μπορούσε να τύχει ευνοϊκότερων χρηματοπιστωτικών όρων από αυτούς που συνήθως συνομολογούνται στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Συνεπώς, για να επικαλεστεί το τεκμήριο αυτό, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει τα πραγματικά αποτελέσματα της εν λόγω εγγύησης (βλ., συναφώς, απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 99).
- 117 Επομένως, το τεκμήριο αυτό είναι μεν μαχητό, πλην όμως μπορεί να ανατραπεί μόνον εφόσον αποδειχθεί ότι, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού και νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσεται η συνδεδεμένη με το καθεστώς του οικείου EPIC εγγύηση, ο οργανισμός αυτός δεν έχει αποκομίσει κατά το παρελθόν και δεν θα αποκομίσει κατά πάσα πιθανότητα στο μέλλον πραγματικό πλεονέκτημα από την εγγύηση αυτή.
- 118 Υπό τις συνθήκες αυτές και σε αντίθεση με τις εκτιμήσεις που διατυπώνει το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 134 έως 137 και 188 έως 190 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το γεγονός ότι ο αποδέκτης της εγγύησης δεν αποκόμισε στο παρελθόν κανένα πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα από το καθεστώς του ως EPIC δεν αρκεί για να ανατραπεί το τεκμήριο της ύπαρξης πλεονεκτήματος.
- 119 Ήταν, συνεπώς, εσφαλμένη η κρίση στην οποία κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο, με τις σκέψεις 134 έως 137 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η δυνατότητα επίκλησης του τεκμηρίου που καθιέρωσε το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), στηρίζεται στην ύπαρξη υπέρ του αποδέκτη πραγματικών αποτελεσμάτων της

εγγύησης, καθώς και η κρίση στην οποία κατέληξε κατόπιν, με τις σκέψεις 188 έως 190 της απόφασης αυτής, ότι, όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, το εν λόγω τεκμήριο είχε ανατραπεί.

120 Κατόπιν των ανωτέρω, ο δεύτερος αναιρετικός λόγος πρέπει να γίνει δεκτός.

Επί του τρίτου αναιρετικού λόγου

Επιχειρήματα των διαδίκων

121 Με τον τρίτο αναιρετικό λόγο, ο οποίος βάλλει κατά των σκέψεων 134 έως 161 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή χαρακτηρίζει εσφαλμένη τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να επικαλεστεί το τεκμήριο της ύπαρξης πλεονεκτήματος υπέρ του IFPEN όσον αφορά σχέσεις του με τους προμηθευτές του και τους πελάτες του.

122 Κατά την Επιτροπή, η διαπίστωση αυτή του Γενικού Δικαστηρίου στηρίζεται, κατ' ουσίαν, αφενός, σε εσφαλμένη ερμηνεία της απόφασης της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), και της ανακοίνωσης περί εγγυήσεων, καθώς και, αφετέρου, στην παραδοχή ότι η εγγύηση δεν ήταν πιθανό να επηρεάσει τις σχέσεις του IFPEN με τους προμηθευτές του και τους πελάτες του.

123 Πρώτον, όσον αφορά την ερμηνεία της απόφασης της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), η Επιτροπή προβάλλει ότι ουδόλως προκύπτει από την απόφαση αυτή ότι το τεκμήριο περί ύπαρξης πλεονεκτήματος δεν μπορούσε να εφαρμοστεί στις σχέσεις ενός EPIC με τους προμηθευτές του και τους πελάτες του. Συναφώς, τονίζει ότι το πλεονέκτημα που διαπίστωσε το Δικαστήριο με την εν λόγω απόφασή του στηρίζεται σε δύο στοιχεία, ήτοι τη βελτίωση των όρων χρηματοδότησης και τη μη καταβολή από τον EPIC του ασφαλιστρου που αναλογεί στην ανάληψη του κινδύνου εκ μέρους του Δημοσίου. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις αυτές μπορούν να εφαρμοστούν επίσης στις σκέψεις ενός EPIC, όπως είναι ο IFPEN, με τους εμπορικούς πιστωτές.

124 Εξάλλου, το γεγονός ότι στην απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), και στην ανακοίνωση περί εγγυήσεων γίνεται αναφορά, στο πλαίσιο της εξέτασης του τεκμηρίου ύπαρξης πλεονεκτήματος, μόνο σε χρηματοδότηση από τραπεζικούς ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς δεν αποκλείει τη δυνατότητα εφαρμογής του τεκμηρίου στο πλαίσιο των σχέσεων του EPIC με τους εμπορικούς πιστωτές του, κατά το μέτρο που η αναφορά αυτή στην οποία προέβη το Δικαστήριο με την εν λόγω απόφασή του είχε χαρακτήρα παραδείγματος.

125 Δεύτερον, όσον αφορά τα περί απουσίας πιθανής επιρροής της εγγύησης στις σχέσεις ενός EPIC, όπως είναι ο IFPEN, με τους προμηθευτές του και πελάτες του, η Επιτροπή τονίζει, κατ' αρχάς, ότι δεν μπορεί λογικά να υποστηρίζεται ότι οι παρέχοντες εμπορικές πιστώσεις δεν ενδιαφέρονται εν γένει για την είσπραξη των απαιτήσεών τους. Αντιθέτως, σε κάθε πράξη χρηματοδότησης, είτε πρόκειται για χρηματοοικονομική πίστωση είτε για εμπορική πίστωση, ο κίνδυνος μη είσπραξης αποτελεί σημαντικό στοιχείο στη σχέση μεταξύ των συμβαλλομένων. Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, η εξασφάλιση του εμπορικού πιστωτή του IFPEN ότι, σε περίπτωση αφερεγγυότητας του οργανισμού, θα εισπράξει την απαίτησή του από το Δημόσιο δεν είναι αμελητέας σημασίας για τον εν λόγω πιστωτή.

126 Περαιτέρω, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, με τη σκέψη 139 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν είναι εξ ορισμού εύλογη η παραδοχή ότι η ύπαρξη κρατικής εγγύησης λειτουργεί ευνοϊκά για τον IFPEN όσον αφορά τις σχέσεις του με τους προμηθευτές του, λόγω της μείωσης των τιμών των προμηθευτών αυτών. Ωστόσο, κατά την Επιτροπή, μολονότι η μείωση των τιμών μπορεί να είναι αποτέλεσμα πλειόνων παραγόντων, και όχι μόνον της ύπαρξης της

συνδεδεμένης με το καθεστώς EPIC εγγύησης, δεν μπορεί εντούτοις να αποκλειστεί η εφαρμογή του τεκμηρίου ύπαρξης πλεονεκτήματος που απορρέει από την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), όσον αφορά τη σχέση ενός EPIC με τους προμηθευτές του.

- 127 Ο IFPEN απαντά ότι, με τον τρίτο αναιρετικό λόγο, η Επιτροπή επιδιώκει στην πραγματικότητα να αμφισβητήσει τις εκτιμήσεις που παραθέτει το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 90 και 131 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά και τις αποδείξεις. Συνεπώς, ο συγκεκριμένος αναιρετικός λόγος πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.
- 128 Επί της ουσίας, ο IFPEN καθώς και η Γαλλική Κυβέρνηση αντικρούουν την επιχειρηματολογία της Επιτροπής.
- 129 Ο IFPEN παρατηρεί ότι, στο μέτρο που η παροχή της εγγύησης που συνδέεται με το καθεστώς των EPIC συνιστά ατομική ενίσχυση και ότι το τεκμήριο που καθιέρωσε η απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς συνήγαγε, με τη σκέψη 129 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή έπρεπε να εξετάσει τα πραγματικά αποτελέσματα της εγγύησης, για να αποδείξει την ύπαρξη πλεονεκτήματος για τον IFPEN.
- 130 Επιπλέον, ο IFPEN υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει με την αίτησή της αναιρέσεως, δεν διαπίστωσε με την επίμαχη απόφαση την ύπαρξη πλεονεκτήματος ως προς τους πιστωτές του, ιδίως τους προμηθευτές και τους πελάτες.
- 131 Συναφώς, τονίζει ότι, με την επίμαχη απόφαση, καθώς και με την αίτηση αναίρεσης, η Επιτροπή συμπέρανε εσφαλμένως, αφενός, όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους προμηθευτές του, ότι οι προμηθευτές δεν επιβαρύνονται με την πληρωμή προμήθειας για την εκχώρηση των απαιτήσεών τους έναντι του IFPEN, στο πλαίσιο σύμβασης πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων, δεδομένης της έμμεσης κρατικής εγγύησης, και, αφετέρου, όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους πελάτες του, ότι, χάρη στη συνδεδεμένη με το καθεστώς του EPIC εγγύηση, ο IFPEN μπορούσε να παρέχει στους πελάτες του εγγύηση καλής εκτέλεσης ή βέλτιστης προσπάθειας. Συνεπώς, κατά τον IFPEN, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, με τις σκέψεις 99 έως 108 και 111 έως 120 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η παραδοχή την οποία επικαλείται η Επιτροπή, λαμβανομένου υπόψη του φερόμενου πλεονεκτήματος για τον IFPEN στις σχέσεις του με τους πελάτες και τους προμηθευτές, είναι θεωρητική και όχι εύλογη.
- 132 Η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε νομικό σφάλμα κατά τον ορισμό του πεδίου εφαρμογής του τεκμηρίου ύπαρξης πλεονεκτήματος απορρέοντος από την έμμεση και απεριόριστη κρατική εγγύηση. Συγκεκριμένα, κατά το εν λόγω κράτος μέλος, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι το τεκμήριο αυτό δεν μπορούσε να επεκταθεί στις σχέσεις του EPIC με τους προμηθευτές του και τους πελάτες του.
- 133 Συναφώς, η Γαλλική Δημοκρατία υπενθυμίζει ότι το τεκμήριο που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), δεν στηρίζεται σε παραδοχή αφορώσα τις σχέσεις του EPIC με τους προμηθευτές του ή τους πελάτες του, οπότε η Επιτροπή δεν μπορούσε να το επικαλεστεί υπό τις περιστάσεις αυτές.
- 134 Εν πάση περιπτώσει, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 136 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η δυνατότητα χρήσης ενός τέτοιου τεκμηρίου ως αποδεικτικού μέσου εξαρτάται από τον εύλογο χαρακτήρα των παραδοχών στις οποίες στηρίζεται το τεκμήριο.
- 135 Συναφώς, η επίμαχη απόφαση στηρίζεται, αφενός, στην παραδοχή ότι ο EPIC, ο οποίος καλύπτεται από κρατική εγγύηση, ωφελείται από τη μείωση των τιμών που συνομολογούν οι προμηθευτές του. Πάντως, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο, η μείωση των τιμών στις σχέσεις μεταξύ ενός

προμηθευτή και του συγκεκριμένου EPIC μπορεί να οφείλεται σε πλείονες παράγοντες, όπως, μεταξύ άλλων, ο όγκος των παραγγελιών, οι προθεσμίες πληρωμής που έχουν ταχθεί από τον προμηθευτή ή η διάρκεια των συμβατικών σχέσεων. Επομένως, μια μείωση των τιμών δεν είναι απόρροια της ύπαρξης εγγύησης των δημοσίων αρχών υπέρ του EPIC.

- 136 Αφετέρου, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των πελατών του, το εν λόγω κράτος μέλος υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς εκτίμησε, με τη σκέψη 141 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή δεν όρισε, με την επίμαχη απόφαση, το πλεονέκτημα που απέρρεε για τον IFPEN από την ύπαρξη της κρατικής εγγύησης και ότι, κατά συνέπεια, το τεκμήριο που είχε σκοπό να επικαλεστεί στερούνταν συναφώς αντικειμένου. Συγκεκριμένα, κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, η Επιτροπή δεν απέδειξε κατά πόσον η έμμεση και απεριόριστη κρατική εγγύηση, που είναι σύμφυτη με το καθεστώς των EPIC, θα είχε ως συνέπεια βελτίωση της θέσης του IFPEN όσον αφορά τις σχέσεις του με τους πελάτες του.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 137 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει ο IFPEN, η Επιτροπή δεν επιδιώκει, με τον τρίτο αναιρετικό λόγο, να αμφισβητήσει τις εκτιμήσεις στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία.
- 138 Συγκεκριμένα, με τον τρίτο αναιρετικό λόγο, η Επιτροπή προβάλλει ότι ήταν νομικά εσφαλμένη η κρίση που διατυπώνει το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 134 έως 160 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι δεν μπορούσε να επικαλεστεί το τεκμήριο της ύπαρξης πλεονεκτήματος, το οποίο καθιερώθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη απορρέοντος από την κρατική εγγύησης πλεονεκτήματος υπέρ του IFPEN, όσον αφορά τις σχέσεις του με τους προμηθευτές του και τους πελάτες του.
- 139 Συναφώς, είναι γεγονός ότι, με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο ρητώς αναγνώρισε την ύπαρξη μαχητού τεκμηρίου ύπαρξης πλεονεκτήματος απορρέοντος από τη συνδεδεμένη με το καθεστώς του EPIC εγγύηση μόνον όσον αφορά τις σχέσεις του EPIC με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Ωστόσο, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 168 των προτάσεων του, από την ως άνω απόφαση δεν προκύπτει κανένα στοιχείο που να εμφανίζει ότι το τεκμήριο της ύπαρξης πλεονεκτήματος δεν μπορεί να έχει εφαρμογή σε άλλες σχέσεις του EPIC, και συγκεκριμένα στις σχέσεις του με τους προμηθευτές του και τους πελάτες του.
- 140 Καταρχάς, αντιθέτως προς ό,τι αποφάνθηκε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 147 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κανένα χρήσιμο συμπέρασμα δεν μπορεί να αντληθεί από το γεγονός ότι, με την απόφαση «La Poste», η οποία αμφισβητήθηκε στο πλαίσιο της υπόθεσης επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη πλεονεκτήματος υπέρ του EPIC, αφού εξέτασε μόνο τις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και χωρίς να εξετάσει τις σχέσεις του με τους προμηθευτές και τους πελάτες. Συγκεκριμένα, δεν υπάρχει καμία αναφορά του Δικαστηρίου στην περίπτωση αυτή στις σκέψεις 94 έως 99 της εν λόγω απόφασης, με τις οποίες καθιερώθηκε το μαχητό τεκμήριο του συνδεδεμένου με το καθεστώς του EPIC πλεονεκτήματος.
- 141 Περαιτέρω, όσον αφορά τα συμπεράσματα που άντλησε το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 152 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, από την παραπομπή του Δικαστηρίου στην απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), με τη σκέψη 96 της απόφασης της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), τονίζεται ότι, με την πρώτη από τις αποφάσεις αυτές, το Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι τα εθνικά δικαστήρια ήταν αρμόδια να ακυρώσουν, βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, εγγύηση σε περίπτωση όπως

εκείνη της κύριας δίκης, στην οποία το παράνομο μέτρο ενίσχυσης υλοποιήθηκε μέσω εγγύησης παρασχεθείσας από κρατική αρχή για την κάλυψη δανείου που χορηγήθηκε από χρηματοοικονομική εταιρία υπέρ επιχειρήσεως η οποία δεν θα μπορούσε να λάβει τέτοια χρηματοδότηση υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς.

- ¹⁴² Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, *Residex Capital IV* (C-275/10, EU:C:2011:814), ο χαρακτηρισμός της παρασχεθείσας από τη δημόσια αρχή εγγύησης ως «κρατικής ενίσχυσης» υπέρ του δανειολήπτη δεν συζητήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου, καθώς δεν αμφισβητείτο ότι, κατά τον χρόνο σύστασης της εν λόγω εγγύησης, ο δανειστής αντιμετώπιζε ήδη δυσχέρειες, οπότε, ελλείψει τέτοιας εγγύησης, δεν θα μπορούσε να λάβει χρηματοδότηση από την κεφαλαιαγορά.
- ¹⁴³ Επομένως, σε αντίθεση με ό,τι δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 152 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η παραπομπή στην ως άνω απόφαση δεν παρέχει καμία χρήσιμη ένδειξη όσον αφορά το περιεχόμενο του μαχητού τεκμηρίου της ύπαρξης πλεονεκτήματος, το οποίο καθιερώθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, *Γαλλία κατά Επιτροπής* (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- ¹⁴⁴ Ομοίως, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε, με τη σκέψη 156 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, να αντλήσει κανένα συμπέρασμα σχετικά με το περιεχόμενο του εν λόγω τεκμηρίου από την παραπομπή του Δικαστηρίου, με τη σκέψη 97 της απόφασης της 3ης Απριλίου 2014, *Γαλλία κατά Επιτροπής* (C-559/12 P, EU:C:2014:217), στα σημεία 1.2, 2.1 και 2.2 της ανακοίνωσης περί εγγυήσεων.
- ¹⁴⁵ Είναι, βεβαίως, γεγονός ότι στα σημεία αυτά της ανακοίνωσης περί εγγυήσεων γίνεται αναφορά μόνο στο πλεονέκτημα που μπορεί να αποκομίσει ο αποδέκτης κρατικής ενίσχυσης, υπό μορφή ευνοϊκότερων όρων χρηματοδότησης, όπως είναι τα χαμηλότερα επιτόκια και οι λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις παροχής εξασφαλίσεων. Ωστόσο, η αναφορά του Δικαστηρίου στα προαναφερθέντα σημεία της ανακοίνωσης περί εγγυήσεων δικαιολογούνταν από τις περιστάσεις της υπόθεσης επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, *Γαλλία κατά Επιτροπής* (C-559/12 P, EU:C:2014:217), με την οποία εξετάστηκε μόνον το ζήτημα του πλεονεκτήματος που ο συγκεκριμένος EPIC μπορούσε να αντλήσει από την εγγύηση που απορρέει από το καθεστώς του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- ¹⁴⁶ Τέλος, επισημαίνεται ότι το επιχείρημα που επιδίωξε να αντλήσει το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 159 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, από τις επισημάνσεις του Δικαστηρίου στην απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, *Γαλλία κατά Επιτροπής* (C-559/12 P, EU:C:2014:217), και ιδίως στη σκέψη 104 αυτής, είναι εν πάση περιπτώσει ασαφές. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να γίνει κατανοητό πώς οι επισημάνσεις αυτές επιβεβαιώνουν, όπως έκρινε παρά ταύτα το Γενικό Δικαστήριο, ότι ο τύπος της απλουστευμένης απόδειξης, τον οποίο δέχθηκε ο δικαστής της Ένωσης προκειμένου να αποδειχθεί εάν η έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους, η οποία είναι σύμφυτη με το καθεστώς του EPIC, συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα, εφαρμόζεται στην περίπτωση δανειολήπτη ο οποίος, χάρη στην εν λόγω εγγύηση, απολαύει χαμηλότερου επιτοκίου ή του ζητούνται λιγότερες εξασφαλίσεις.
- ¹⁴⁷ Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι ήταν νομικά εσφαλμένη η κρίση που διατυπώνει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το τεκμήριο ύπαρξης πλεονεκτήματος, το οποίο καθιερώθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, *Γαλλία κατά Επιτροπής* (C-559/12 P, EU:C:2014:217), περιορίζεται στις σχέσεις που περιλαμβάνουν πράξη χρηματοδότησης, δάνειο ή, γενικότερα, πίστωση εκ μέρους του πιστωτή ενός EPIC, ιδίως δε στις σχέσεις μεταξύ του εν λόγω EPIC και των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών.
- ¹⁴⁸ Συνεπώς, ο τρίτος αναιρετικός λόγος πρέπει να γίνει δεκτός.

- 149 Τούτων δοθέντων, διευκρινίζεται ότι η απόφαση αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί ούτε κατά την έννοια ότι το εν λόγω τεκμήριο μπορεί να επεκταθεί αυτομάτως στις σχέσεις ενός EPIC με τους προμηθευτές του και τους πελάτες του, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί προηγουμένως εάν, λαμβανομένης υπόψη της συμπεριφοράς των εν λόγω παραγόντων, ο EPIC μπορεί να αντλήσει πλεονέκτημα αντίστοιχο προς αυτό που αντλεί στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- 150 Συγκεκριμένα, όπως διαπιστώθηκε με τη σκέψη 116 της παρούσας απόφασης, το τεκμήριο που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217), στηρίζεται στην παραδοχή ότι, χάρη στην εγγύηση που συνδέεται με το καθεστώς του, ο οικείος EPIC τυγχάνει ή θα μπορούσε να τύχει ευνοϊκότερων χρηματοπιστωτικών όρων από αυτούς που συνήθως συνομολογούνται στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Συνεπώς, η εφαρμογή του τεκμηρίου αυτού στις σχέσεις του EPIC με τους προμηθευτές και τους πελάτες δικαιολογείται μόνον εφόσον συνομολογούνται με αυτούς τέτοιοι ευνοϊκότεροι όροι στις αντίστοιχες αγορές.
- 151 Κατά συνέπεια, εφόσον η Επιτροπή σκοπεύει να εφαρμόσει το εν λόγω τεκμήριο, οφείλει να εξετάσει το οικονομικό και νομικό πλαίσιο της αγοράς που επηρεάζεται από τις σχέσεις αυτές. Ειδικότερα, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να εξετάσει εάν οι συμπεριφορές όσων δραστηριοποιούνται στην οικεία αγορά δικαιολογούν την παραδοχή ότι υπάρχει πλεονέκτημα ανάλογο με εκείνο που υφίσταται στις σχέσεις του EPIC με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- 152 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί κατά το μέρος που το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε με αυτήν το άρθρο 1, παράγραφοι 3 έως 5, καθώς και τα άρθρα 2 έως 12 της επίμαχης απόφασης.

Επί της αναπομπής της υποθέσεως στο Γενικό Δικαστήριο

- 153 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο δύναται, σε περίπτωση αναίρεσης της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, είτε να αποφανθεί το ίδιο οριστικώς επί της διαφοράς, όταν αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο.
- 154 Δεδομένου ότι η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση όσον αφορά τα επιχειρήματα στα οποία στηρίζονται ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως, το Δικαστήριο οφείλει να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου να εξεταστούν οι λόγοι αυτοί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 155 Δεδομένου ότι η υπόθεση αναπέμπεται στο Γενικό Δικαστήριο, το Δικαστήριο πρέπει να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα σχετικά με την παρούσα αναιρετική διαδικασία.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 26ης Μαΐου 2016, Γαλλία και IFP Énergies nouvelles κατά Επιτροπής (T-479/11 και T-157/12, EU:T:2016:320), κατά το μέρος που με αυτήν το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε το άρθρο 1, παράγραφοι 3 έως 5, καθώς και τα άρθρα 2 έως 12 της απόφασης 2012/26/ΕΕ της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 2011, σχετικά με την κρατική ενίσχυση υπ' αριθ. C 35/08 (πρώην NN 11/08) που χορήγησε η Γαλλία στον δημόσιο οργανισμό «Institut français du pétrole».**
- 2) **Αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

3) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)